

Raadsbesluit nr. 8

Betreft: Vaststelling richtlijnen milieueffectrapportage Tusschenwater

De raad van de gemeente Tynaarlo;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 4 augustus 2009;

gelet op de bepalingen van de Wet milieubeheer en het Besluit milieueffectrapportage;

B E S L U I T:

1. Vast te stellen de "Notitie zienswijzen en adviezen inzake de richtlijnen voor het milieueffectrapport voor het natuurontwikkelingsproject Tusschenwater in de gemeente Tynaarlo";
2. In te stemmen met het "Advies voor de richtlijnen voor het milieueffectrapport natuurontwikkelingsproject Tusschenwater, Tynaarlo" van de Commissie voor de milieueffectrapportage d.d. 25 mei 2009, nr. 2233-33;
3. In overeenstemming met het advies van de Commissie voor de milieueffectrapportage als bedoeld onder 2 en de "Startnotitie m.e.r. Tusschenwater" (vastgesteld in de raadsvergadering van 24 maart 2009), de Richtlijnen voor het milieueffectrapport Natuurontwikkelingsproject Tusschenwater vast te stellen zoals in de bijgevoegde en gewaarmerkte bijlage is aangegeven.

Vries, 25 augustus 2009

De raad voornoemd,

F.A. van Zullen, voorzitter

J.L. de Jong, griffier

vd

Raadsvergadering d.d. 25 augustus 2009 agendapunt 8

Aan:

De Gemeenteraad

Vries, 4 augustus 2009

Onderwerp:	Vaststelling richtlijnen milieueffectrapportage Tusschenwater.
Portefeuillehouder:	H.H. Assies
Behandelend ambtenaar:	J.E. Ploeger
Doorkiesnummer:	0592 - 266 884
E-mail adres:	j.e.ploeger@tynaarlo.nl
Gevraagd besluit:	De richtlijnen voor de m. e. r. (milieueffectrapportage) Tusschenwater vaststellen conform bijgevoegd ontwerpbesluit
Bijlagen:	<ol style="list-style-type: none">1. Raadsbesluit (bijgevoegd);2. Richtlijnen (bijgevoegd);3. Advies Commissie m.e.r. d.d. 25 mei 2009 (bijgevoegd);4. Advies deelgebiedcommissie Zuidlaren van het Hunzeproject d.d. 20 juni 2009 (bijgevoegd, niet beschikbaar op internet);5. Notitie zienswijzen en adviezen m.e.r. Tusschenwater (bijgevoegd);6. Projectdossier (ter inzage).

TOELICHTING

I. Inleiding.

Bij brief van 19 februari 2009, ontvangen op 20 februari 2009, heeft het Waterschap Hunze en Aa's de "Startnotitie m.e.r. Tusschenwater" aan uw raad aangeboden.

In de raadsvergadering van 24 maart 2009 hebt u besloten in te stemmen met de "Startnotitie m.e.r. Tusschenwater" en ons uit te nodigen de wettelijke procedure te starten die uiteindelijk moet leiden tot vaststelling van de richtlijnen voor het MER door gedeputeerde staten en uw raad.

II. Algemeen.

Het projectgebied Tusschenwater is gelegen in de benedenloop van de Hunze nabij het Zuidlaardermeer en heeft een oppervlakte van circa 500 hectare. Waterberging en natuurontwikkeling behoort tot de bredere doelstellingen van het project.

In het gebied bevindt zich de waterwinning van de Groeve, één van de grotere drinkwaterwinningen in de regio. Randvoorwaarde is dat de bestaande drinkwaterwinning in het gebied geen negatieve effecten mag ondervinden van de ontwikkeling in het gebied.

Andere functies en belangen van het project zijn de verbetering van de kwaliteit van het oppervlaktewater van het Zuidlaardermeer, waterconservering in het voorjaar ten behoeve van drogere perioden en het scheppen van mogelijkheden voor natuurvriendelijke recreatie.

een informatieavond voor de bevolking gehouden. Het verslag van die avond ligt voor u in de raadsportefeuille ter inzage.

De startnotitie is tevens toegezonden aan de Commissie voor de milieueffectrapportage, de wettelijke adviseurs en deelgebiedcommissie Zuidlaren van het Hunzeproject.

De Commissie voor de milieueffectrapportage heeft bij brief van 25 mei 2009, rapportnummer 2233-33, haar advies over de richtlijnen voor het milieueffectrapport uitgebracht (**bijlage 3**).

De deelgebiedcommissie Zuidlaren van het Hunzeproject heeft bij brief van 20 juni 2009 advies uitgebracht over de ingediende zienswijzen en de op te stellen richtlijnen (**bijlage 4**).

De ingediende zienswijzen en adviezen zijn door ons van commentaar voorzien in de "Notitie zienswijzen en adviezen voor het milieueffectrapport voor het natuurontwikkelingsproject Tussenwater in de gemeente Tynaarlo" (**bijlage 5**).

VII. Uitwerking advies van de Commissie voor de milieueffectrapportage en richtlijnen.

Wij kunnen ons verenigen met het advies van de commissie en stellen u voor om dat advies over te nemen (**Richtlijn 1**).

In het volgende wordt de door de commissie gevraagde nadere uitwerking van enkele onderdelen uit het advies in richtlijnen vastgelegd. Tussen haakjes wordt verwezen naar het onderdeel uit het advies.

Bandbreedte aan inrichtingsmogelijkheden, minimaal en maximaal ambitieniveau (2).

Zoals genoemd in de startnotitie en het richtlijnenadvies spelen in het gebied meerdere belangen met hun eigen doelstellingen en randvoorwaarden.

In de loop van de tijd is door beleid, regelgeving, onderzoek, en overleg een zekere mate van overeenstemming bereikt over de inrichting van het gebied.

Dit laat weinig ruimte over voor grote wijzigingen van het nu voorliggende inrichtingsplan.

Echter stelt de commissie voor de bandbreedte aan oplossingen (inrichtingsalternatieven) te verkennen en niet uitgesloten kan worden dat door deze verkenning een betere onderbouwing gegeven kan worden voor de voorgenoemde activiteit en de te onderzoeken alternatieven.

Richtlijn 2.

1. De verkenning, zoals aangegeven door de commissie dient uitgevoerd te worden voor de volgende functies in het gebied: natuur, waterberging/waterconservering, drinkwaterwinning, recreatie, landbouw en landschap/cultuurhistorie kwaliteit.
2. Het realiseren van de doelstellingen uit de Hunzevisie, de inrichting van de robuuste ecologische verbinding Hunze-Zuidlaardermeer, de verbetering van de waterkwaliteit van het Zuidlaardermeer en het verminderen van de verdroging van het dal van de Drentse Aa worden hierbij tot de (gezamenlijke) natuurdoelstellingen worden gerekend.
3. Per functie dienen aangegeven te worden de hoofd- en nevendoelestellingen, de huidige en toekomstige knelpunten en kansen, evenals de randvoorwaarden vanuit beleid en regelgeving. Deze analyse, samen met de in de startnotitie genoemde alternatieven dient te leiden tot een maximaal en minimaal ambitieniveau (per functie als voor het geheel), evenals een nadere afbakening van reële alternatieven of varianten.

Natuurdoelstellingen Hunzedal (2.2)

De natuurdoelstellingen van het Hunzedal volgen uit de Hunzevisie. De provinciale natuurdoeltypenkaart geeft voor het projectgebied natuurdoeltypen van moeras en nat grasland. Vanwege de grondwaterwinning en Leiding 2 is het gebied grotendeels een infiltratiegebied. Alleen langs de randen wordt nog kwel aangetroffen.

Richtlijn 6a.

Het laatste alternatief (d) betreft een alternatief, waarbij delen van het gebied niet permanent onder water staan (niet op boezempeil), zodat mogelijk minder fosfaat vrij komt. Het alternatief kan gevolgen hebben voor de doelstellingen op gebied van natuur, waterberging, landschap, cultuurhistorie en drinkwaterwinning en dient in samenhang met deze functies ontwikkeld en opgezet te worden.

Richtlijn 6b.

Bij het opstellen van de alternatieven zal rekening gehouden moeten worden met het feit dat de inrichting met een **gesloten grondbalans** moet plaatsvinden.

Richtlijn 6c.

Voor de varianten en voor de 4 alternatieven dient onderzocht te worden in welke mate zij het doelbereik van de verschillende functies beïnvloeden en welke relevante milieueffecten zij veroorzaken. Tevens dient daarbij aangegeven te worden of er een verschuiving in doelbereik en effecten op zal treden tussen fase 1 en het eindbeeld (fase 2).

Richtlijn 6d.

Voor de vergelijking van de alternatieven en varianten zal een beoordelingssystematiek opgesteld moeten worden (toetsingscriteria, type en gewicht van criteria). In de startnotitie is een aanzet hiertoe gegeven.

Het geheel van mate van doelbereik en effecten dient in een overzichtelijk schema te worden gepresenteerd.

Meest milieuvriendelijk alternatief (MMA) (3.3) en Voorkeursalternatief (VKA).

Richtlijn 7.

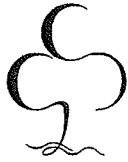
Op basis van het alternatieven/varianten-onderzoek dienen een meest milieuvriendelijk alternatief (MMA) en een voorkeursalternatief (VKA) te worden ontwikkeld en opgesteld. Het voorkeursalternatief dient in nauwe samenwerking met de projectgroep Tusschenwater te worden opgesteld.

Voor het voorkeursalternatief dienen de eventueel noodzakelijke mitigerende maatregelen aangegeven te worden (b.v. voor archeologische waarden, landbouw, bebouwing, etc.).

Evaluatieprogramma.

Richtlijn 8.

Het evaluatieprogramma moet omvatten een eerste aanzet (of advies) voor een monitoringsprogramma. De voor de landbouw en bebouwing gevraagde grondwaterstandmeetnetten zijn optioneel.

Effecten op de omgeving.

Richtlijn 11.

In het MER dient een afzonderlijk hoofdstuk gewijd te worden aan de effecten op de omgeving. Het betreft hier de effecten op bebouwing (eventuele grondwateroverlast, muggen, stank, etc.). Op basis van de onderzochte effecten dient eventueel het grondwaterstandmeetnet voor de landbouw aangepast te worden (optionele activiteit).

IX. Financiële consequenties.

De kosten worden voorlopig geraamd op € 200.000,00. De provincie Drenthe draagt minimaal 50 % bij uit eigen middelen en uit de Investeringsregeling Landelijk Gebied. De andere helft moet worden betaald door de gebiedspartners. Het waterschap en het Waterbedrijf betalen daarvan 40 % en Het Drents Landschap en de gemeente Tynaarlo elk 5 %.

Uitgaande van een bijdrage van 5 % bedragen de kosten voor de gemeente maximaal € 10.000,00.

Mocht een provinciale bijdrage van 60 tot 70 % mogelijk zijn, dan daalt dat bedrag.

In de raadsvergadering van 24 maart 2009 hebt u besloten ermee in te stemmen dat de bijdrage ten laste van de posten "Bestemmingsplannen" (4150105/4343999) en "Proceskosten i.v.m. bestemmingsplannen" (4150106/4343999) voor het dienstjaar 2009 wordt gebracht.

X. Adviezen

De Commissie voor de milieueffectrapportage en de deelgebiedcommissie Zuidlaren van het Hunzeproject hebben geadviseerd de richtlijnen met aanvullingen vast te stellen.

XI. Gevraagd besluit

De richtlijnen voor de MER (milieueffectrapportage) Tussenwater vaststellen conform bijgevoegd ontwerpbesluit.

Burgemeester en wethouders van Tynaarlo,

F.A. van Zuilen, burgemeester

drs. M.G.J. Nijhuis – Quanjel, secretaris a.i.

Provincie Drenthe en Gemeente Tynaarlo.

Notitie zienswijzen en adviezen inzake richtlijnen voor het milieueffectrapport voor het natuurontwikkelingsproject Tusschenwater in de gemeente Tynaarlo.

1. Inleiding.

In de gemeente Tynaarlo ligt het gebied Tusschenwater in de benedenloop van de Hunze. Dit gebied ligt tussen het Zuidlaardermeer, de dorpen De Groeve en Zuidlaarderveen en loopt tot aan de gemeentegrens met Aa en Hunze. Tusschenwater heeft een oppervlakte van circa 500 hectare. Het gebied Tusschenwater wordt in de toekomst ingericht voor natuurontwikkeling en waterberging. De huidige functie op het gebied van drinkwatervoorziening blijft behouden en wordt verder versterkt. Naast deze ontwikkelingen wordt de kwaliteit van het oppervlaktewater van het Zuidlaardermeer verbeterd, water in het voorjaar vastgehouden voor drogere perioden en mogelijkheden gecreëerd voor natuurvriendelijke recreatie.

2. Milieueffectrapportage

Voordat het project kan worden uitgevoerd, moet er een aantal bestemmingsplannen worden gewijzigd en moet het Algemeen Bestuur van het waterschap Hunze en Aa's het Inrichtingsplan vaststellen. Ook is eventueel een vergunning van gedeputeerde staten (GS) op grond van de Grondwaterwet nodig. Om het milieubelang een volwaardige plaats te geven in deze besluitvorming, moet er een Milieueffectrapport (MER) worden opgesteld. Dit rapport is een hulpmiddel bij de besluitvorming over het project Tusschenwater.

Bij het project Tusschenwater zijn de onderstaande drempels aan de orde:

- a. Functiewijziging van landbouw naar natuur/waterberging van meer dan 250 ha;
- b. Werken ter beperkingen van overstromingen;
- c. De infiltratie van water in de bodem of onttrekking van grondwater aan de bodem of de wijziging of uitbreiding van bestaande infiltraties of onttrekkingen in gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een hoeveelheid water van 1,5 miljoen m³ of meer per jaar.

De activiteiten vinden plaats in de ecologische hoofdstructuur (de zogenaamde Natte As Noord). In het MER dient zo nodig een passende beoordeling op grond van artikel 19f, eerste lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 te worden gemaakt.

3. Organisatie van het project

De provincie Drenthe, Stichting Het Drentse Landschap, Waterbedrijf Groningen, Waterschap Hunze en Aa's en de gemeente Tynaarlo werken samen in het project.

Het waterschap is initiatiefnemer.

GS van Drenthe en de gemeenteraad van Tynaarlo zijn samen bevoegd gezag in de procedure. Afsproken is, dat de gemeenteraad van Tynaarlo als coördinerend bevoegd gezag optreedt.

4. Startnotitie

De startnotitie is de eerste stap in het proces. Daarin worden de voorgenomen activiteit en de mogelijke alternatieven toegelicht en wordt ingegaan op de te beoordelen milieuaspecten.

Een ieder kan aangeven wat er naar zijn mening in het MER dient te worden onderzocht.

De wettelijke adviseurs en betrokken overheidsorganen adviseren over het MER. De Commissie m.e.r. brengt op basis van de startnotitie, de ontvangen inspraakreacties en adviezen aan het bevoegde gezag advies uit over de vast te stellen richtlijnen.

De startnotitie met bijlagen heeft vanaf 3 april 2009 gedurende zes weken voor een ieder ter inzage gelegen.

De plannen zijn aan de bevolking toegelicht tijdens een informatieavond op maandag 20 april 2009 om 20.00 uur in het Sprookjeshof, Groningerstraat 10 in Zuidlaren.

- g. Mevr. G. Nagel- Frensen, Brinkstraat 1a, 9471 EW Zuidlaren, bij brief van 4 mei 2009, ingekomen op 6 mei 2009;
- h. Mevrouw M. van Opstal, De Knijpe 2, 9474 TG Zuidlaarderveen, per e-mail d.d. 19 april 2009, ingeboekt op 6 mei 2009.

De bijlagen a t/m h zijn toegezonden aan de Commissie m.e.r., opdat die commissie van de adviezen en zienswijzen kennis kan nemen bij de formulering van de richtlijnen voor het op te stellen M.E.R. Het advies van de Commissie m.e.r. is op 26 mei 2009 ontvangen (**reactie h**).

De bijlage a t/m h en het advies van de Commissie m.e.r. zijn schriftelijk voorgelegd aan de deelgebiedcommissie Zuidlaren van het Hunzeproject, die op 5 juni 2009 heeft vergaderd en op 20 juli 2009 advies heeft uitgebracht (**reactie i**).

8. Reactie op de ingediende adviezen en zienswijzen.

a. Milieufederatie.

Als belangrijke randvoorwaarde bij de uitvoering van het project wordt genoemd dat de huidige drinkwatervoorziening geen negatieve effecten mag ondervinden van de inrichting van het natuurgebied. De winning de Groeve heeft echter op zijn beurt aanzienlijke invloed op grondwaterstanden en kwelstromingen in zowel het Hunzedal als de benedenloop van de Drentsche Aa. Daarmee beïnvloedt deze winning bestaande en nog te ontwikkelen natuurwaarden negatief. Het terugdringen van deze invloed moet worden toegevoegd als een van de doelstellingen van het project. In de inleiding (pag.6) is sprake van een mogelijke uitbreiding van de waterwinning De Groeve met 1,5 miljoen kubieke meter per jaar. Een dergelijke uitbreiding is alleen acceptabel als tegelijk kan worden bereikt dat de negatieve invloed op de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) in de omgeving significant afneemt.

Geadviseerd wordt om in het Meest Milieuvriendelijke Alternatief (MMA), naast de genoemde elementen, met name ook aandacht te besteden aan een zodanige inrichting en gebruik van het puttenveld dat de invloed van De Groeve op de EHS kleiner wordt.

Reactie.

De randvoorwaarde bij de uitvoering van het project is opgenomen omdat de huidige situatie uitgangspunt is. Dit geldt ook voor de invloed op de omgeving. Met de realisatie van de voorgenomen activiteit zal naar verwachting de invloed van de winning worden beperkt. Dit is een verwacht effect en niet als zodanig een directe doelstelling van het project. In de m.e.r. wordt dit nader onderzocht. Dat er sprake is van uitbreiding van de drinkwaterwinning in De Groeve met 1,5 miljoen m³ per jaar berust op een misverstand. Er is slechts sprake van wijzigingen in het regiem de grondwateronttrekking bij De Groeve door het verplaatsen van putten. Als die wijziging betrekking heeft op meer dan 1,5 miljoen m³ per jaar is een wijziging van de vergunning van gedeputeerde staten op grond van de Grondwaterwet nodig.

De vergunde hoeveelheid van 10 miljoen m³ per jaar blijft daarbij gelijk.

De milieueffecten van de voorgenomen wijziging van het puttenveld zullen in het kader van de m.e.r. worden onderzocht.

b. VROM- Inspectie.

De startnotitie geeft geen aanleiding tot het maken van opmerkingen.

Reactie.

Geen.

c. Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed.

De startnotitie bevat voldoende garanties voor het meewegen van de cultuurhistorische waarden in het MER.

Reactie.

10. Gevraagd wordt wat de consequenties van het opnemen van de bestaande en de eventuele extra waterwinning in het nieuwe bestemmingsplan voor de landbouwbedrijfsvoering zijn. Treden bij deze grondsoorten en bodemprofielen voor de landbouw beperkingen op, die in het nieuwe bestemmingsplan tot uiting komen?
11. Een extra waterplas van circa 200 hectare naast een Natura 2000 habitatrichtlijngebied, namelijk het Zuidlaardermeer, zal in de toekomst invloed op de landbouwbedrijfsvoering kunnen krijgen. Afgezien van extra vraatschade door ganzen en zwanen kunnen negatieve effecten voor de landbouw ontstaan als op termijn het Tusschenwatergebied eveneens onder Natura-gebied gaan vallen. Ook die mogelijkheden moeten worden onderzocht.
12. Om de grondclaims en risico's ten aanzien van grondwaterstijging te beperken is het veel beter om van het gebied Tusschenwater noodbergingsgebied met een aangepaste vorm van landbouw te maken. De kaden van de Hunze blijven dan intact. Gevraagd wordt de noodzaak van waterberging in geval van extreme weersomstandigheden te onderzoeken want de indruk bestaat dat het label waterberging er alleen voor de financiën aanhangt

Reactie.

Landbouweffectrapportage is geen wettelijk begrip, zoals het MER dat wel is. Als tegemoetkoming aan de zienswijzen wordt de volgende richtlijn voor de m.e.r. vastgesteld.

Richtlijn 10.

- a. In het MER dient een afzonderlijk hoofdstuk gewijd te worden aan de effecten van de voorgenomen activiteit op de landbouw in de omgeving van het natuurontwikkelingsgebied.
- b. Hierbij dient onderscheid te worden gemaakt tussen de effecten op de landbouw bij realisatie van fase 1 en die bij realisatie van het eindbeeld (fase 2).
- c. De effecten dienen bepaald te worden voor de voorgenomen activiteit (VKA).
- d. Tevens dient aangegeven te worden in welke mate afwijkingen van de voorgenomen activiteit (in genoemde alternatieven en varianten) zullen leiden tot andere effecten op de landbouw.
- e. De landbouweffecten hebben betrekking op:
 1. Wijzigingen van de grondwaterstand (GHG, GVG en GLG);
 2. Gevolgen voor de oppervlaktewaterhuishouding in de omringende landbouwgebieden (aan- en afvoer, oppervlaktewaterstanden, etc.);
 3. Eventuele extra vraatschade door vogels (ganzen, zwanen, etc.);
 4. Effecten op de ontsluiting- en verkavelingsituatie;
 5. Overige mogelijk relevante effecten.

Richtlijn 10a.

Op basis van de bepaalde effecten op de landbouw dient een voorstel gedaan te worden voor mitigerende/compenserende maatregelen.

Richtlijn 10b.

Op basis van de uitkomsten van het onderdeel 'effecten op de landbouw' zal een grondwaterstandmeetnet opgezet worden. De opdrachtnemer dient rekening te houden met het eventueel opstellen van dit meetnet (optionele activiteit).

Met de opmerking op pagina 20 worden inderdaad de gronden binnen de begrenzing van het plan bedoeld.

Met verwijzing naar pagina 11 van de startnotitie moet op grond van de Natuurbeschermingswet worden onderzocht of het project Tusschenwater effect heeft op de instandhoudingdoelen van het Zuidlaardermeergebied. Nieuw aan te leggen natuurgebieden vallen niet onder de Natuurbeschermingswet.

Of er al dan niet "een passende beoordeling" nodig is wordt uitgezocht in het kader van de m.e.r.

Met verwijzing naar de functies die POP II aan het gebied Tusschenwater toekent is een aanwijzing als noodbergingsgebied niet aan de orde.

Het feit dat in het vigerende bestemmingsplan Buitengebied Zuidlaren de grondwaterbeschermingszones niet zijn opgenomen is een omissie geweest. Dit zullen wij corrigeren in het nieuwe bestemmingsplan. Hiervóór is aangegeven hoe die regeling er uit kan komen te zien. De bescherming wordt nu geregeld door de Provinciale Omgevingsverordening.

f. de heer E. Geertsema.

Inklinking van het veen in het gebied is eerder een gevolg van het wegpompen van teveel oppervlaktewater als van het winnen van water op grotere diepte. Als omwonenden bang zijn voor natte voeten als Tusschenwater wordt gerealiseerd is de kans aanwezig dat het waterschap uit voorzorg het water in Leiding 2 wat meer laat zakken dan voorheen.

Toen men Leiding 2 heeft gegraven waren sommige landbouwers ook ontstemd omdat ze 's- zomers geen water meer hadden voor de koeien.

Goede monitoring van waterbeheersing door het waterschap is een must, die in de m.e.r. zou moeten worden voorgeschreven.

Reactie.

Dit onderdeel wordt in de richtlijnen meegenomen.

g. Mevr. G. Nagel- Frensen.

Verbazing wordt uitgesproken over het feit dat het perceel kadastraal bekend gemeente Zuidlaren, sectie L nr. 779 binnen de begrenzing van het plangebied Tusschenwater, 1^e fase ligt.

Men heeft dit uit de krant moeten lezen zonder persoonlijk benaderd te zijn.

Het perceel is voor het bedrijf noodzakelijk om inkomsten op peil te houden. Het perceel zal sterk in waarde verminderen. Het bedrijf zal qua waterpeiling, bemesting, ongedierte voor vee belemmerd worden in de bedrijfsvoering.

Reactie.

Met mevr. Nagel zal contact worden opgenomen om te bezien of grondaankoop of grondruil mogelijk is. Mocht die verwerving niet mogelijk zijn dan wordt het huidige landbouwkundige gebruik gewaarborgd.

h. Mevr. M. van Opstal.

Gevraagd wordt wat – uitgaande van een hogere (en/of wisselende) grondwaterstand (ook in het dorp) de gevolgen zijn voor:

- gebouwen, met name ook voor oudere gebouwen op "historische" en dus niet zo stabiele funderingen (zoals losse stenen of keien);
- kelders (hogere grondwaterstand is grotere waterdruk);
- beplantingen en bomen (sommige soorten kunnen daar niet tegen).

Ondersteund wordt het idee van de landbouw om peilputten voor de waterstanden aan te brengen. Jammer dat daaraan geen gevolg wordt gegeven.

Het op de landbouw betrekking hebbende advies geeft de mening weer van de grootst mogelijke meerderheid van de commissie. Het lid de heer W.Hamming neemt een minderheidsstandpunt in. Hij opteert voor het uitbrengen van een L.E.R. Naar zijn mening is dat de weg naar normalisering van het overleg met de georganiseerde landbouw. Zich baserende op het oordeel van een deskundige geeft de heer Hamming ook aan dat een MER lang niet zo breed is als een LER. Hierdoor worden belangrijke aspecten met betrekking tot de landbouw niet of onvoldoende onderzocht.

De commissie ondersteunt verder de zienswijze van de heer Geertsema, waarin wordt verzocht om een goede rapportage op te stellen voor de beheersing van de waterstand in het gebied (4).

Ook de zienswijze van mevr. Van Opstal wordt door de commissie ondersteund. Geadviseerd wordt de gevolgen van wijzigende grondwaterstanden mee te nemen in de m.e.r. (4a).

Verder ontbreekt volgens ons de juiste aandacht voor het woon- en leefmilieu. Wat zijn de effecten van Tusschenwater op het woon- en leefmilieu in het gebied zelf en de directe omgeving? (5).

Een laatste opmerking van onze zijde heeft betrekking op de communicatie tussen de overheid en de direct betrokkenen. Dit is gebeurd middels een artikel in de krant. De commissie is van mening dat bij een dergelijk ingrijpend project de direct betrokkenen actief benaderd dienen te worden. De commissie neemt aan dat er inmiddels contact is opgenomen met de fam. Nagel (6).

Reactie.

Met verwijzing naar de onderdelen "Effecten op de landbouw" en "Effecten op de omgeving" worden de aandachtspunten meegenomen in de richtlijnen voor de m.e.r.

De suggestie inzake het nieuw leven in blazen van de Gemeentelijke Overleg Commissie voor de landbouw is waardevol. Dit is inmiddels opgepakt.

De projectgroep Tusschenwater zal zich nader beraden hoe punt 6 in de toekomst vorm zou kunnen worden gegeven.

Vastgesteld in de openbare vergadering
van de gemeenteraad van Tynaarlo d.d. 25 augustus 2009.

De raad voornoemd,

F.A. van Zutphen voorzitter

J.L. de Jong, griffier

Ja

Richtlijnen milieueffectrapportage Tusschenwater:

De richtlijnen voor het milieueffectrapport Natuurontwikkelingsproject Tusschenwater luiden als volgt.

Richtlijn 1.

Verricht het onderzoek conform de Startnotitie m.e.r. Tusschenwater (Grontmij Nederland bv te Assen d.d. 13 februari 2009) en het advies voor de richtlijnen voor het milieueffectrapport Natuurontwikkelingsproject Tusschenwater, Tynaarlo van de Commissie voor de milieueffectrapportage d.d. 25 mei 2009, nader aangevuld als volgt.

Toelichting bandbreedte aan inrichtingsmogelijkheden, minimaal en maximaal ambitieniveau (2).

Zoals genoemd in de startnotitie en het richtlijnenadvies spelen in het gebied meerdere belangen met hun eigen doelstellingen en randvoorwaarden.

In de loop van de tijd is door beleid, regelgeving, onderzoek, en overleg een zekere mate van overeenstemming bereikt over de inrichting van het gebied.

Dit laat weinig ruimte over voor grote wijzigingen van het nu voorliggende inrichtingsplan.

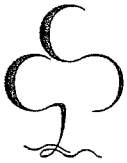
Echter stelt de commissie voor de bandbreedte aan oplossingen (inrichtingsalternatieven) te verkennen en niet uitgesloten kan worden dat door deze verkenning een betere onderbouwing gegeven kan worden voor de voorgenomen activiteit en de te onderzoeken alternatieven.

Richtlijn 2.

1. De verkenning, zoals aangegeven door de commissie dient uitgevoerd te worden voor de volgende functies in het gebied: natuur, waterberging/waterconservering, drinkwaterwinning, recreatie, landbouw en landschap/cultuurhistorie kwaliteit.
2. Het realiseren van de doelstellingen uit de Hunzevisie, de inrichting van de robuuste ecologische verbinding Hunze-Zuidlaardermeer, de verbetering van de waterkwaliteit van het Zuidlaardermeer en het verminderen van de verdroging van het dal van de Drentse Aa worden hierbij tot de (gezamenlijke) natuurdoelstellingen worden gerekend.
3. Per functie dienen aangegeven te worden de hoofd- en nevendoelestellingen, de huidige en toekomstige knelpunten en kansen, evenals de randvoorwaarden vanuit beleid en regelgeving. Deze analyse, samen met de in de startnotitie genoemde alternatieven dient te leiden tot een maximaal en minimaal ambitieniveau (per functie als voor het geheel), evenals een nadere afbakening van reële alternatieven of varianten.

Toelichting natuurdoelstellingen Hunzedal (2.2)

De natuurdoelstellingen van het Hunzedal volgen uit de Hunzevisie. De provinciale natuurdoeltypenkaart geeft voor het projectgebied natuurdoeltypen van moeras en nat grasland. Vanwege de grondwaterwinning en Leiding 2 is het gebied grotendeels een infiltratiegebied. Alleen langs de randen wordt nog kwel aangetroffen.

Richtlijn 3.

Op basis van genoemde documenten en onderzoeksresultaten dient aangegeven te worden welke natuurdoeltypen (subdoeltypen) haalbaar zijn in de huidige situatie en bij het realiseren van vastgesteld beleid.

Overige doelstellingen (2.2, referentiebeelden)

Richtlijn 4.

Aangegeven moet worden op basis van de Hunzevisie en aanvullende visies (gebiedsvisie NBLF) voor welk referentiebeeld gekozen is en om welke redenen. Tevens moet aangegeven worden welke mogelijkheden/onmogelijkheden er zijn om een bepaald cultuurhistorisch referentiebeeld te kunnen realiseren/benaderen.

Voorgenomen activiteit (3.1)

Richtlijn 5.

Op basis van de beschikbare documentatie, dient een beschrijving te worden gegeven van de voorgenomen activiteit en welke voorgenomen maatregelen 'hard' zijn (uitgangspunten) en welke nog nader ingevuld moeten worden (welke uitvoeringsvariant, wel of niet uitvoeren, in welke mate, etc.). Onderscheid dient te worden gemaakt tussen de uit te voeren maatregelen voor fase 1 en voor het eindbeeld (fase 2).

Toelichting alternatieven en beoordeling (3.2)

In de startnotitie worden elementen genoemd die de basis kunnen vormen voor alternatieven. Bij een nadere beschouwing kan worden gesteld dat de elementen t.a.v. de inrichting, het doelbereik en effecten niet allen even zwaar wegen. Uit onderzoek is gebleken dat het meer of minder afgraven van de bovengrond (in het beekdal) relatief grote effecten kan hebben op de toekomstige waterkwaliteit en de morfologie (landschap) van het gebied.

Richtlijn 6.

1. In aansluiting op het advies van de commissie, moet het wel of niet afplaggen (gekoppeld aan een zekere oppervlakte) als alternatief worden uitgewerkt alsmede de volgende elementen:
 - a. peilvariatie door aanleg knijpconstructie;
 - b. situering/vormgeving kades;
 - c. mate van bosopslag;
 - d. mate van herstel cultuurhistorische elementen;
 - e. mate van recreatie en
 - f. verplaatsing van enkele winputten.

2. Op de volgende wijze dienen de volgende 4 alternatieven te worden onderscheiden, opgesteld en uitgewerkt:
 - a. Niet afplaggen, m.u.v. van ontgravingen nabij de aan te leggen kades;
 - b. Maximaal afplaggen in de toekomstige inundatieveengebieden met hoge fosfaatgehaltes;
 - c. Tussenalternatief met beperkt afplaggen;
 - d. Peilalternatief, met delen van het gebied op een minder hoog peil.

Richtlijn 6a.

Het laatste alternatief (d) betreft een alternatief, waarbij delen van het gebied niet permanent onder water staan (niet op boezempeil), zodat mogelijk minder fosfaat vrij komt. Het alternatief kan gevolgen hebben voor de doelstellingen op gebied van natuur, waterberging, landschap, cultuurhistorie en drinkwaterwinning en dient in samenhang met deze functies ontwikkeld en opgezet te worden.

Richtlijn 6b.

Bij het opstellen van de alternatieven zal rekening gehouden moeten worden met het feit dat de inrichting met een **gesloten grondbalans** moet plaatsvinden.

Richtlijn 6c.

Voor de varianten en voor de 4 alternatieven dient onderzocht te worden in welke mate zij het doelbereik van de verschillende functies beïnvloeden en welke relevante milieueffecten zij veroorzaken. Tevens dient daarbij aangegeven te worden of er een verschuiving in doelbereik en effecten op zal treden tussen fase 1 en het eindbeeld (fase 2).

Richtlijn 6d.

Voor de vergelijking van de alternatieven en varianten zal een beoordelingssystematiek opgesteld moeten worden (toetsingscriteria, type en gewicht van criteria). In de startnotitie is een aanzet hiertoe gegeven.

Het geheel van mate van doelbereik en effecten dient in een overzichtelijk schema te worden gepresenteerd.

Meest milieuvriendelijk alternatief (MMA) (3.3) en Voorkeursalternatief (VKA).

Richtlijn 7.

Op basis van het alternatieven/varianten-onderzoek dienen een meest milieuvriendelijk alternatief (MMA) en een voorkeursalternatief (VKA) te worden ontwikkeld en opgesteld. Het voorkeursalternatief dient in nauwe samenwerking met de projectgroep Tusschenwater te worden opgesteld.

Voor het voorkeursalternatief dienen de eventueel noodzakelijke mitigerende maatregelen aangegeven te worden (b.v. voor archeologische waarden, landbouw, bebouwing, etc.).

Evaluatieprogramma.

Richtlijn 8.

Het evaluatieprogramma moet omvatten een eerste aanzet (of advies) voor een monitoringsprogramma. De voor de landbouw en bebouwing gevraagde grondwaterstandmeetnetten zijn optioneel.

Passende beoordeling.

Richtlijn 9.

Ten aanzien van de effecten op het Natura2000-gebied van het Zuidlaardermeer dient mogelijk een passende beoordeling gegeven te worden (optionele activiteit). Deze passende beoordeling dient – zo nodig - als bijlage opgenomen te worden (optionele activiteit).

Effecten op landbouw.

Richtlijn 10.

- a. In het MER dient een afzonderlijk hoofdstuk gewijd te worden aan de effecten van de voorgenomen activiteit op de landbouw in de omgeving van het natuurontwikkelingsgebied.
- b. Hierbij dient onderscheid te worden gemaakt tussen de effecten op de landbouw bij realisatie van fase 1 en die bij realisatie van het eindbeeld (fase 2).
- c. De effecten dienen bepaald te worden voor de voorgenomen activiteit (VKA).
- d. Tevens dient aangegeven te worden in welke mate afwijkingen van de voorgenomen activiteit (in genoemde alternatieven en varianten) zullen leiden tot andere effecten op de landbouw.
- e. De landbouweffecten hebben betrekking op:
 1. Wijzigingen van de grondwaterstand (GHG, GVG en GLG);
 2. Gevolgen voor de oppervlaktewaterhuishouding in de omringende landbouwgebieden (aan- en afvoer, oppervlaktewaterstanden, etc.);
 3. Eventuele extra vraatschade door vogels (ganzen, zwanen, etc.);
 4. Effecten op de ontsluiting- en verkavelings situatie;
 5. Overige mogelijk relevante effecten.

Richtlijn 10a.

Op basis van de bepaalde effecten op de landbouw dient een voorstel gedaan te worden voor mitigerende/compenserende maatregelen.

Richtlijn 10b.

Op basis van de uitkomsten van het onderdeel 'effecten op de landbouw' zal een grondwaterstandmeetnet opgezet worden. De opdrachtnemer dient rekening te houden met het eventueel opstellen van dit meetnet (optionele activiteit).

Effecten op de omgeving.

Richtlijn 11.

In het MER dient een afzonderlijk hoofdstuk gewijd te worden aan de effecten op de omgeving. Het betreft hier de effecten op bebouwing (eventuele grondwateroverlast, muggen, stank, etc.). Op basis van de onderzochte effecten dient eventueel het grondwaterstandmeetnet voor de landbouw aangepast te worden (optionele activiteit).

Behoort bij raadsbesluit d.d. 25 augustus 2009, nr. 8.

De raad voornoemd,

F.A. van Zutten / voorzitter

J.L. de Jong, griffier

vd